

2020-05-19

420-954-2020

Avdelningen för Natur och Klimat
Ulf Hansson
010-2240124

Regeringskansliet

103 33 Stockholm

Remiss om Vägen till en klimatpositiv framtid SOU 2020:4

Er beteckning: M20202/00166/KI

Länsstyrelsen i Blekinge län yttrar sig över Vägen till en klimatpositiv framtid, betänkande av Klimatpolitiska vägvalsutredningen, SOU 2020:4.

Synpunkter på förslaget

Länsstyrelsen anser att det är mycket positivt med den tydliga kopplingen mellan förslaget och det klimatpolitiska ramverket, samt ambitionen att de kompletterande åtgärderna ska genomföras på ett kostnads- och samhällsekonomiskt effektivt sätt. Det gör att den föreslagna strategin och handlingsplanen kan bli ett kraftfullt verktyg kommande årtionden.

Det är viktigt att framhålla betydelsen av långsiktighet för den föreslagna strategin samt även det angelägna i att snabbt påbörja de kompletterande åtgärderna. Som påpekas har det nyligen framkommit hur knapp tiden är för att åtgärda de pågående klimatförändringarna i världen om Parisavtalets temperaturmål ska kunna nås. Det är därför en viktig ansats när man på sidan 35 anger att det är viktigt att *handling idag ger handlingsutrymme imorgon* samt på sidan 38 där man konstaterar *Det finns inte något tak för volymen kompletterande åtgärder*.

För flera av de framlagda åtgärderna föreslås att länsstyrelsen bör få en tydlig roll. Det är då viktigt att det samtidigt finns en finansiering för detta arbete.

Ökad kolsänka i skog och mark

Allmänna kommentarer

Länsstyrelsen menar att den mark som tagits ur produktion inte automatiskt är tillgänglig för kompletterande åtgärder. Markägaren har flera andra val än att låta marken vara obrukad och bör uppmuntras till aktiva val om nästa markanvändning.

Jordbruksmark

För jordbruksmark är de framlagda förslagen huvudsakligen avsedda att skapa incitament för en ökning av arealen med fänggrödor och mellangrödor samt i mindre utsträckning även Agroforestry. Idag finns ingen stödform på åkermark som uppmuntrar eller tillåter formen Agroforestry, det är i stället så att stödformerna snarare utgör ett hinder. Agroforestry bidrar till biologisk mångfald och näringsutnyttjande samt skydd mot torka och markerosion och medför

2020-05-19

420-954-2020

dessutom en ökad inlagring av kol i svenska odlingsmarker genom alléodlingar, lähäckar och vedartade buffertzoner.

Inom Greppa Näringen och Ett rikt odlingslandskap finns det möjligheter att utveckla former för enskild rådgivning, kompetensutveckling och info/demo som bidrar till utveckling inom Agroforestry. Agroforestry kan bidra till att betesmarker beskogas/växer igen i mindre utsträckning och bidrar till att även åkermarken binder kol under stora delar av året. Det kräver dock regeländringar inom jordbruksstöden, som gårdsstöd och miljöstöd.

Jordbruksmark som tagits ur bruk

Här handlar det om att styra de stöd som finns, vill man öka beskogningen måste det också finnas stöd för att beskoga. Det skulle även underlätta om man kunde få stöd för att beta skog som är under uppväxt. Idag motverkas detta genom de regelverk som finns.

I den sydöstra delen av Götaland handlar det mycket om att sätta rätt trädslag på rätt mark (ståndortsanpassning) för att öka både tillväxten och mångfalden i skogen. I dag planterar man gärna gran på marker som inte är optimala för trädslaget. Detta ger skador av olika slag, vilket i sin tur gör att man får avverka i förtid. Virket kan då inte tas tillvara på ett sätt som gör att man binder kol under en längre tid i tex byggnadsvirke. Virke som avverkas i förtid går ofta till massa eller biobränslen, vilket innebär att det bundna kolet frigörs snabbare än i t.ex. byggnadsvirke.

Genom att öka arealen med olika trädslag skulle viltbetet med största sannolikhet minska, vilt söker en varierad kost och en palett av olika foder. Genom att öka mängden tall, bärris och olika slags lövskog skulle betetrycket spridas över en större areal, detta innebär att mängden produktionsstammar som skadas skulle minska.

Länsstyrelsen menar vidare att skötsel av skyddade områden kan bidra positivt, det är viktigt att inte dessa områden glöms bort. I de flesta fall krävs viss skötsel för att behålla de naturvärden som finns i området, det ger en ökande kolsänka även i områden som håller höga naturvärden. Man binder även kol under en lång tid i de äldre träd som finns, medan man kan använda materialet som plockas ut ur dessa områden till biobränslen. De träd som blir kvar, hålls vitala längre, håller upp tillväxt (även om den är låg) och bidrar till att binda kol.

Återvätning av tidigare jordbruksmark på torvmark

Länsstyrelsen menar att huvudproblemet för att hitta de mest effektiva våtmarkslägena för att återväta gamla torvmarker är att dessa marker idag används i kommersiellt syfte, antingen som jordbruks- eller skogsbruksmark. Under rubriken "Styrmedel för ökad kolsänka", andra stycket på sidan 48, står det:

"För att initiera en omfattande återvätning av dränerad torvmark behövs uppsökande verksamhet, effektiv rådgivning och ökade möjligheter till stöd. De stöd för att anlägga eller restaurera våtmarker som i dag finns inom landsbygdsprogrammet och inom våtmarkssatsningen bör kompletteras."

Detta är en mycket viktig del som länsstyrelsen ställer sig bakom. Möjligheten att söka stöd för utebliven inkomst kan vara den viktigaste framgångsfaktorn. Idag är det i princip omöjligt att få till åtgärder inom våtmarkssatsningen på dessa marker eftersom det bara finns medel för att utföra en del av åtgärden (upp till 90 %) och uteblivna framtida inkomster inte alls hanteras. Detta behöver förändras och utifrån ett ekosystemtjänstresonemang borde möjligheterna att nationellt omdisponera resurser gå att lösa.

2020-05-19

420-954-2020

Länsstyrelsen ställer sig bakom de föreslagna åtgärderna på sidorna 51–54. Den sista punkten som gäller skogsmark på sidan 52 (lämplighet och prioritering av återvätningsprojekt) är den kanske viktigaste punkten om det ska bli resultat av de medel som satsas.

Dessutom är det oerhört viktigt att det blir en bred politisk uppslutning runt långsiktiga satsningar. Satsningar liknande den treåriga våtmarkssatsningen är inte kostnadseffektiva eftersom många av de åtgärder som har störst effekt ofta behöver tillstånd av Mark- och miljödomstol eller berör markavvattningsföretag som båda kan bli utdragna processer. För att säkra kvalitén behöver även projekt följas upp och det ryms ofta inte i den typen av satsningar.

Avskiljning och lagring av biogen koldioxid (bio-CCS)

Länsstyrelsen har inga särskilda synpunkter inom detta område.

Andra tekniska åtgärder för negativa utsläpp av växthusgaser

Länsstyrelsen ser positivt på möjligheten att det även i fortsättningen ska vara möjligt att söka investeringsstöd för biokolsanläggningar inom ramen för Klimatklivet och landsbygdsprogrammet. Detta förutsätter dock att dessa stödformer, eller motsvarande, även fortsättningsvis finns kvar. Klimatklivet har idag en borte gräns 2023, och med tanke på de långa ledtiderna för dessa investeringar så kommer Klimatklivet inte att kunna bidra till att särskilt många anläggningar kommer att kunna uppföras.

Verifierade utsläppsminskningar genom investeringar i andra länder

Länsstyrelsen avstår från att lämna synpunkter inom detta område.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Helena Morgonsköld med klimat- och energistrateg Ulf Hansson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också avdelningschef Markus Forslund och funktionschef Alexander von Buxhoeveden medverkat. I övrigt deltog även handläggare landsbygdsutveckling Åsa Johansson, funktionschef Jonas Kromnow och handläggare Gunnar Milvert.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.